

УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ АЛЬФРЕДА НОБЕЛЯ
КАФЕДРА ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ З ПЕДАГОГІКИ, ПСИХОЛОГІЇ ТА
СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРА

на тему

*«Дослідження феномену сім'ї у сучасному
суспільстві»*

Виконав: здобувач 4 курсу,
групи ПС-17-2зс
Спеціальності 053 «Психологія»
Костіна О.С.
Керівник: Юдіна А.В.,
канд. психолог. наук, викладач

м. Дніпро
2021р.

АНОТАЦІЯ

Костіна О.С. Дослідження феномену сім'ї в сучасному суспільстві.

У роботі представлено результати теоретичного та емпіричного дослідження феномену сім'ї в сучасному просторі та формування сімейних цінностей студентів. Актуальність дослідження даної проблеми в сучасних умовах розвитку суспільства обумовлено необхідністю формування позитивного відношення до сім'ї.

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати та емпірично дослідити феномен сім'ї у прояві сімейних цінностей студентів. Досягнення мети було здійснено через виконання поставлених завдань: теоретичний аналіз наукової літератури щодо проблеми вивчення сімейних цінностей у вітчизняній та зарубіжній психології; визначення чинників впливу на розвиток сімейних цінностей студентів та роль родини в цьому процесі. Під час написання роботи було визначено загальні теоретико-методологічні підстави для дослідження феномену сім'ї у сучасному суспільстві.

В рамках дослідження було підібрано комплекс методик, адекватних меті дослідження, проведено емпіричне дослідження з використанням надійного психодіагностичного інструментарію, щодо вивчення основних сімейних цінностей, рівню згуртованості та адаптації членів родини один до одного.

За результатами дослідження були отримані наступні висновки. У свідомості студентів закріплено більш наукове, термінологічне, розуміння інституту сім'ї з огляду на розгорнуті відповіді на відкрите питання про сім'ю. Ціннісний світ студентів ширше формалізованого процесу створення сім'ї. Для багатьох сім'я представляється світом духовної близькості, в якій людину приймають, люблять і захищають.

Студенти вважають за краще в першу чергу отримати освіту, зайнятися кар'єрним ростом і присвятити роки після закінчення школи на професійну і

духовну самореалізацію, що змушує їх замислюватися про створення сім'ї не раніше 21-25 років.

Основною причиною вступу в шлюб молодь вважає любов і тривалі відносини партнерів. Так, студентська аудиторія все ж схильна до модерністських поглядів на сімейне життя через низький процентного показника варіанта створення сім'ї з розрахунку.

Психологічна неготовність до шлюбу і відсутність матеріальних благ (роботи і житла) набагато частіше заважає молодим людям переходити на більш серйозні етапи, ніж відсутність освіти або незгоду з батьками.

Студенти є найбільш активною соціальною когортою, що виправдовує їх схильність до партнерського типу сім'ї, проте, при бажанні майбутніх батьків бути більш незалежними в самостійно створеної сім'ї, вони все ж таки хотіли б спиратися на вже відомі методики виховання своїх дітей.

Ціннісні орієнтації в області репродуктивності студентів більшою мірою визначаються необхідністю в дітях і продовження роду, хоча існує невелика частка тих, хто бачить в цьому більш чуттєву сторону, духовну сторону.

Результати дослідження виявили, що для студентів, які знають свої традиції та слідує їм, притаманне більш глибоке усвідомлення цінності власної родини, високий рівень сімейної згуртованості та адаптації на відміну від тих студентів, що не мають, або не знають родинних традицій. Тренінгова програма щодо розвитку сімейних цінностей у студентів та усвідомлення позитивного потенціалу родинних традицій була розроблена.

Ключові слова: сімейні цінності, сім'я, родина, родинні традиції, діти, згуртованість, студентський вік.

SUMMARY

Kostina O.S. Research the Phenomenon of Family in Modern Society.

The paper presents the results of theoretical and empirical study of the family phenomenon in modern society and the formation of family values of students. The urgency of the study of this problem in the current conditions of society is due to the need to form a positive attitude towards the family.

The purpose of the research was a theoretical and empirical study of the impact on the formation of family values in students, the achievement of which involved a theoretical analysis of the scientific literature on the problem of studying family values in domestic and foreign psychology; determining the factors influencing the development of family values of students and the role of the family in this process. During the writing of the work, the general theoretical and methodological bases for the study of the family phenomenon in modern society were identified.

The study selected a set of methods adequate to the purpose of the study, conducted an empirical study using reliable psychodiagnostic tools to study the basic family values, the level of cohesion and adaptation of family members to each other.

According to the results of the study, the following conclusions were obtained. Students have more scientific, terminological, understanding of the institution of the family in view of the detailed answers to the open question about the family. The value world of students is broader than the formalized process of creating a family. For many of them, the family is a world of spiritual intimacy in which people are accepted, loved, and protected.

Students prefer to first get an education, pursue a career and devote years after graduation to professional and spiritual self-realization, which makes them think about starting a family no earlier than 21-25 years.

As the main reason for marriage, young people consider love and long-term relationships. Thus, the student audience is still prone to modernist views on family life due to the low percentage of the option of creating a family of convenience.

Psychological unpreparedness for marriage and lack of material goods (work and household) much more likely prevent young people from entering more serious stages than lack of education or disagreement with parents.

Students are the most active social cohort, which explains their tendency to a partner type of family, however, if future parents want to be more independent in a self-created family, they would still like to rely on already known methods of raising their children.

Value orientations in the field of student reproduction are largely determined by the need for children and procreation, although there is a small proportion of those who see this as a more sensual side, the spiritual side.

The results of the study found that students who know their traditions and follow them have a deeper awareness of the value of their own family, a high level of family cohesion and adaptation in contrast to those students who do not have or do not know family traditions. A training program for the development of students' family values and awareness of the positive potential of family traditions has been developed.

Key words: family values, family, family traditions, children, cohesion, student age.

ЗМІСТ

ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ФЕНОМЕНУ СІМ'Ї В ПСИХОЛОГІЇ	9
1.1. Загальна характеристика теоретичних уявлень про феномен сім'ї у сучасному суспільстві	9
1.2. Ціннісне осмислення феномена сім'ї на різних культурно-історичних етапах	17
1.3. Роль сім'ї у формуванні особистості дитини	22
1.4. Сімейна медитація у сучасному суспільстві	26
Висновки до першого розділу	31
РОЗДІЛ 2. ЕМПІРИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ФЕНОМЕНУ СІМ'Ї В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ	
2.1. Мета, завдання та загальна стратегія емпіричного дослідження	33
2.2. Дослідження зв'язку спеціальності і значення сім'ї в ціннісних установках студентів.	35
2.3. Аналіз і інтерпретація результатів дослідження значимості сім'ї в ціннісних установках студентів.	37
Висновки до другого розділу	48
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ	51
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	53
ДОДАТКИ	59